

Stellingwerf

Ik had nog een vraag over de invoering, maar ook dat probleem is reeds opgelost met een brief en een nota van wijziging van de minister. Daarin staat dat de datum via een koninklijk besluit zal worden geregeld. Mij dunkt dat het probleem daarmee is opgelost.

Voorzitter! Ik wil mij ten slotte aansluiten bij de benadering van de heer Cornielje op het punt van de uitvoeringstoets. Ik kan mij eigenlijk geheel in zijn woorden vinden.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde zijn de **stemmingen over twee moties**, ingediend in het debat over de **CO₂-reductiedoelstelling**, te weten:

- de motie-Vos over een reductie van 8% (21501-08, nr. 75);
- de motie-Crone c.s. over het realiseren van een communautair beleid (21501-08, nr. 76).

(Zie vergadering van heden.)

In stemming komt de motie-Vos (21501-08, nr. 75).

□

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Crone c.s. (21501-08, nr. 76).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet educatie en beroeps- onderwijs en enkele andere onderwijswetten in verband met decentralisatie van de wachtgelduitgaven (Regeling decentralisatie wachtgeld- uitgaven bve) (25899).**

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Minister **Ritzen**: Voorzitter! Ik dank de geachte afgevaardigden voor wat zij naar voren hebben gebracht. Ik spreek in het bijzonder mijn dank uit voor de woorden van de heer Stellingwerf.

Het gaat nu over wachtgeld en de wijze waarop in de toekomst met dit ingewikkelde probleem moet worden omgegaan. Dit lijkt in eerste instantie vooral een financieel-technisch punt, maar in de woorden van de afgevaardigden is ook voortdurend te horen dat dit uiteindelijk een zaak is die uitwijkt naar het totale beschikbare budget voor het onderwijs in de klas. Dus er zijn altijd twee kanten: aan de ene kant ruimte scheppen voor een goed sociaal beleid, een goed arbeidsvoorwaardenbeleid, en aan de andere kant voorkomen dat dit beleid een dusdanig groot beslag legt op overheidsmiddelen, dat de echte onderwijstaken daardoor onder druk komen te staan. Wij hebben natuurlijk te maken met een cultuur die gegroeid is in de jaren tachtig en waarin wachtgeld zelf ook in de formuleringen in feite werden gezien als de uitgesproken vorm van mobiliteitsbevordering en vooral van de bevordering van mobiliteit uit de onderwijssector. Dit blijkt bijvoorbeeld uit zinsnedes als tot nu toe nog waren opgenomen in arbeidsvoorwaarden als "voor ieder die zulks wil". Ga er maar aan staan als dat de cultuur is! In dat opzicht heb ik me belast met een buitengewoon ingewikkelde taak om ervoor te zorgen dat die cultuurverandering met duwen en trekken tot stand werd gebracht. Dat is altijd een ingewikkeld proces, omdat heel veel gegroeide verwachtingen – helaas – niet konden worden gerealiseerd. Dat is een proces dat geslaagd is. Het wachtgeldbudget is dalende. En dat is tegen de verwachting in van zeer velen, omdat dit als betrekkelijk onmogelijk werd beschouwd. Die daling in wachtgeldontwikkelingen is wellicht het meest zichtbaar – en daar ligt mijn aanknopingspunt voor de behandeling van vandaag – in die sectoren waarin decentralisatie van wachtgeld heeft plaatsgevonden. En wie verbaast het eigenlijk dat daar waar de prikkels bestaan en individuele instellingen zelf de

afwegingen kunnen maken, er sprake is van "het nog secuurder omgaan met"? Ik ben dankbaar dat de afgelopen jaren die opvatting sterk vanuit de Kamer is ondersteund. In eerste instantie konden we niet zonder heel scherpe stopmaatregelen: toetsen van instroom, allerlei beperkingen ten aanzien van "eigen" wachtgelders, BAPO-regelingen en allerlei scherpe maatregelen om die cultuurveranderingen door te voeren en vervolgens een eigen verantwoordelijkheid neer te leggen.

Voorzitter! Ik merk overigens in de vragen van de Kamer dat de Kamer net zo goed als elke burger het liefst het beste van twee werelden heeft: én zekerheid én eigen verantwoordelijkheid en dan het liefst zonder de risico's ervan te nemen. Voor alle duidelijkheid, ik denk dat wie de lijn van decentralisatie een goede noemt, ook zegt dat risico's aan de orde zijn. Er zijn risico's, maar die zijn binnen het mogelijke. Dat zal ik in overtuigende zin proberen duidelijk te maken. Er kan met die risico's zo omgegaan worden, dat die instellingen goed uit de voeten kunnen.

De heer **Cornielje** (VVD): Voorzitter! Op dit punt één vraag. Het gaat er natuurlijk om te kijken wat de uitgangspositie van de instellingen is als wij nu decentraliseren, dus of ze dan omvallen of niet. Anderzijds moeten wij bekijken of ze na verloop van tijd in de problemen komen als gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheden. In het laatste geval is dat de eigen verantwoordelijkheid. Als je het nu bekijkt, kun je er niets aan doen.

Minister **Ritzen**: De heer Stellingwerf heeft er terecht een punt aan toegevoegd. Naar de lange termijn kijkend, moet ik zeggen dat er ontwikkelingen zijn waarop een instelling weinig invloed heeft. Ik zal proberen om binnen de mogelijkheden op overtuigende wijze een garantie te geven dat er alle ruimte voor is om dat als afgedekt te beschouwen.

In een aantal van de vragen beluisterde ik een groot misverstand, namelijk dat er nu geen budgettering zou zijn. Er is al sprake van budgettering. We hebben het wachtgeldbudget al eerder dichtgeschroeid. Met andere woorden, ook nu al komt het linksom of rechtsom op het bordje van de instellingen